

Chương 1

Thời ấu trùng

Gió trung du thổi mát rượi trên những tầng lá cọ, các phiến lá xòe tròn như chiếc ô xanh cứ va vào nhau, cười rúc rích. Đàn voi thần từ ngàn năm xưa quay đầu về núi Nghĩa, đã hóa thành những ngọn đồi hiền lành thoải thoải, khoác lên mình tấm áo màu chè, màu keo xanh ngắt. Còn những ao hồ tròn trịa, nhỏ bé thâm lặng dưới chân đồi kia, liệu có phải là dấu vết vó ngựa sắt của người anh hùng Phù Đổng từng đánh đuổi giặc Ân qua đây?

Mùa này ao cạn, có chỗ nước trong nhìn thấy cả những đôi mắt nhỏ tròn xoe của đàn cá lòng tong đang ngớp ăn sương gần bờ, đá cuội màu mỡ gà trông như những viên ngọc ngâm trong ao nước xanh xanh màu thủy sinh và

bèo tấm. Bên bờ ao có bụi bách thủy tiên mọc um tùm, những phiến lá tròn húng nắng ánh ngời màu ngọc bích. Lá cây rợp một góc ao, vài đóa hoa trắng ngà trên cành vươn dài ra mãi, chấm xuống mặt nước thành những vết loang lặn tảo tảo tròn.

Kìa, hãy nhìn kĩ bên dưới những phiến lá la đà mặt nước ấy, có con vật gì đang bơi trông thật là xấu xí: thân mình bé bằng cái đầu dũa lại dài thuôn thuôn, lớp da nhuộm màu bùn mốc xỉn như quanh năm suốt tháng chẳng ló ra đón ánh mặt trời. Thân tròn nhưng sáu cẳng chân gầy vêu vao, cái đuôi lại bè ra, trông nặng nề hết sức. Trên thân có hai miếng vảy áo ngắn, cộc ngang lưng, có vẻ là dấu hiệu báo trước một đôi cánh trong tương lai. Ấy là Ấu Trùng Chuồn Chuồn.

Từ khi nứt mắt chui ra khỏi vỏ trứng mỏng, Ấu Trùng Chuồn Chuồn chỉ mon men bờ ao có bụi bách thủy tiên thân thuộc này, quanh quẩn làm bạn với mấy anh chị nhện nước. Lớp da trông có vẻ dày dặn thế chứ chẳng cứng cáp gì cho cam. Đến cả việc bơi, chú cũng không được coi là nhanh lắm, mấy cái chân lẻo khoẻo như mấy cọng cỏ may quạt nước lấy lệ, lúc nào

cũng lóp ngóp, thấy động mạnh là lẩn ngay vào bùn để trốn. Chú nhút nhát và có phần cô đơn ở xó ao. Cho dù thân quen với vài người bạn khác loài thì đâu có ai vừa yếu ớt vừa xấu xí như mình, chú hay tủi thân và tự nhủ thế.

Tất thấy trên đời này, cái gì cũng có thể làm Ấu Trùng Chuồn Chuồn phát sợ: gió lay tán bách thủy tiên rợp xuống như những bóng ma, tiếng cá cò đập chân bèo bồm bộp mà ngỡ như nó cắn cẳng mình, cua ốc nhủi trong bùn làm sinh lên bong bóng ị ục tưởng là lão cá chuối mồm đầy răng đang kiếm mồi... Gi gi gi gi cái gì cũng làm chú cuống lên, chui tọt vào hốc.

Nghe nói, ở các góc ao khác, cũng có vài ấu trùng chuồn chuồn sinh sống, nhưng chưa bao giờ anh chàng Ấu Trùng Chuồn Chuồn nhà ta đủ dũng khí và sức khỏe để vượt qua rừng thủy cúc um tùm giữa lòng ao mà tìm đến, bởi chẳng ai có thể bơi quá xa nơi họ đã quen thuộc, coi như là nhà. Chú ước gì xưa kia mẹ chú để lại thêm vài cái trứng, thì chú đã có anh có em, không phải một mình một bóng côi cút thế này. Dù vậy, thỉnh thoảng, ở góc ao của riêng chú, cũng có những sự kiện thú vị tô điểm cho cuộc sống nhạt nhẽo qua ngày.

Ví dụ như hè năm trước, nhằm mùa mưa, có cô ếch đến đẻ trứng. Những chùm trứng ếch đầy bọt khéo léo dính vào mấy bẹ bách thủy tiên, nổi bồng bênh trên mặt nước sau mưa. Thế rồi, từ những đám bọt trắng tinh ấy, nở ra biết bao nhiêu em bé nòng nọc nhỏ tí teo, có cái đầu tròn như nốt nhạc và cái đuôi ngùn ngoẳn ngoáy tít cả lên. Bầy nòng nọc liến thoắng luôn luôn, lúc nào cũng hoan hỉ ríu rít, đi đến đâu là âm ỉ, huyền ảo đến đó. Ấu Trùng Chuồn Chuồn chưa bao giờ có nhiều bạn như thế, đó có lẽ là thời gian vui nhất đời chú từ khi nứt trứng chui ra. Thế mà chỉ hai tuần sau (các bạn nòng nọc lớn nhanh khủng khiếp), họ đã thoát cái bọc ra hai chân sau nhỏ tí, đập nước nặng lên. Rồi đến hai chân trước trỗi ra, nhanh nhẹn quây đục nước ao. Nòng nọc lớn nhanh như thổi, chẳng mấy chốc đã to bằng cái móng tay em bé, không còn hình dáng của nốt nhạc ngộ nguậy nữa. Ngày nọ, cũng là sau cơn mưa to thật to, chúng rụng đuôi và nhảy lên bờ. Từng con, từng con, với những đường kẻ sọc trên lưng điểm màu xanh nhạt, đôi mắt tròn xoe trong sáng và bắp chân mạnh mẽ, chúng từ biệt Ấu Trùng Chuồn Chuồn để lên bờ. Những ngày mưa rào xong, trời quang mây

tạnh phản chiếu trong những giọt nước đọng long lanh trên lá khoai, tiếng ếch uôm oam náo động cả bờ ao, chúng trò chuyện về xóm Đông nơi cây nhãn cao có đàn chim sẻ từ đâu bay về trú ngụ, luống cải cuối mùa đã nở những chùm hoa vàng be bé, lại nhiều kén sâu mũm mĩm trốn kĩ trong lá. Hay đơn giản là chúng thi xem chú nào nhảy cao hơn.

Ấu Trùng Chuồn Chuồn ao ước thật nhanh đến ngày mình cũng có thể lên bờ để được nghe thêm bao chuyện hay ho. Suốt phần còn lại của mùa xuân và hè, chú ra sức ăn uống, tập luyện. Mùa thu, khi trời ngả sang tiết mát mẻ, những cơn đông đã bớt dồn dập, chú khỏe mạnh và tự tin hơn. Thỉnh thoảng, những ngày âm u, thấy những đoàn chuồn chuồn bay rợp trời báo mưa mà lòng Ấu Trùng Chuồn Chuồn đầy ao ước. Rồi đông đến – mùa đông ở vùng trung du dài dằng dặc và buồn hiu hắt, bạn bè xung quanh như nhà lươn, chạch, rắn mòng tìm chỗ trú rét trong hang sâu, ốc nhồi và cua đồng thì rúc mãi vào bùn, đắp lên mình lớp bọc, mong kiếm chút ấm áp.

Ấu Trùng Chuồn Chuồn nép sau những phiến bách thủy tiên loang loáng ướt vì mưa

phùn nơi bùn cạnh mép ao, nín thinh, hé mắt nhìn ra ngoài. Hình như mùa đông là mùa cô đơn hơn bao giờ hết...

* * *

Và rồi, mùa xuân trở lại. Có gì hồ hởi và hân hoan hơn khi xuân đến, nước mới trong ao dâng lên vị ngọt ngào tươi trẻ, bụi bách thủy tiên trút bỏ sự già úa, héo hon mà vươn những chiếc lá mướt xanh mỡ màng. Những chồi hoa mập mập mạnh mẽ trở dài, bung cánh trắng tinh, hiện ngang khoe sắc. Gió xuân ấm áp miên man ôm ấp từng cành cây phiến đá, xoa dịu đi cái rét đậm rét hại vừa qua, làm mọi vật như ngây ngất trong niềm hạnh phúc dâng trào.

Ngày xuân ấy, Ấu Trùng Chuồn Chuồn bé nhỏ cảm thấy trong lòng mình một nỗi thôi thúc mãnh liệt, chú cảm giác lớp vỏ trên da thật mình chật chội biết bao, bờ ao này buồn tẻ chừng nào. Mặc cho những lo lắng và sợ hãi, chú biết rằng đã đến thời điểm ấy, như đã được lập trình sẵn trong dòng máu chuồn chuồn hàng triệu năm nay. Chậm rãi bò lên bờ, đưa mắt nhìn ngang nhìn dọc và tiến từng bước, nước ao dập dềnh đưa chú trèo lên một bụi bách thủy

tiên trông rất chắc chắn. Chú cẩn thận bám cả sáu chân, những móng chân có ngạnh cắm vào thân lá. Ấu Trùng Chuồn Chuồn đứng yên, nhún nhún cái chân như người leo núi để chắc chắn bước chân mình kê vào đây là an toàn. Gió lơ thơ thổi qua nách lá, lớp vỏ nâu ấu trùng đã khô dần.

Đã đến lúc!

Chú tập trung hết tinh thần cùng sức lực, hít sâu, gồng lách từng chút, từng chút, vặn vẹo thân mình, hết sang bên trái lại sang bên phải.

Tách – vết nứt đầu tiên trên cái lưng gỗ gồ, tim chú thót một cái khi nghe thấy tiếng ấy. Thế là lớp bảo vệ cha sinh mẹ đẻ cho chú đã hoàn thành nhiệm vụ của nó, và thử thách của Ấu Trùng Chuồn Chuồn bây giờ là làm sao để thoát ra một cách cẩn thận và an toàn. Tất thảy sợ sệt và lo lắng trước kia giờ không còn làm chú bận tâm, chú chỉ chăm chăm tập chung vào quá trình lột xác. Bản tính nhút nhát đã trở nên quá bé nhỏ và tầm phào trước những sự kiện đang xảy đến.

Chú tiếp tục cựa quậy như thế, quá trình diễn ra chậm rãi và yên tĩnh vô cùng, tưởng như chỉ còn trái tim trong lồng ngực chú là

đập rất mạnh, từng nhịp, từng nhịp. Cây xoan cũng rung rinh, những chùm hoa xoan tím tím nở sớm dịu dàng bay xuống như những cô tiên tí hon.

Bầy chim én líu ríu hát những bài ca chào xuân:

*A, mùa xuân, mùa xuân tươi đẹp
Cùng chúc nhau vạn sự tốt lành
Ta về đây tế tựu hoan nghênh
Một cuộc đời trẻ trung bay nhảy
Líu lo, líu lo, líu lo...*

Không gian vui tươi như không biết có một sự kiện cam go biết bao đang diễn ra trong bụi bách thủy tiên.

Ấu Trùng Chuồn Chuồn đã xoay sở để vươn được cái đầu ra, hai con mắt bóng loáng to cô mới tỉnh bị ánh sáng làm cho choáng váng. Ai mà ngờ được thế gian lại trong sáng và đẹp dễ nhường này! Hai cái râu chú mấp máy nghe gió nhẹ nhàng thổi vi vu, lướt qua như vỗ về, nhẹ nhàng khen: “Tốt lắm, tốt lắm.” Thế rồi, chú vươn hai chân trước, hai chân kế, tới hai chân sau và một phần đuôi đã bung ra khỏi vỏ. Tất cả thân hình màu xanh ngọc non tơ và đáng yêu như búp dành dành non mới nảy chồi.

Nhưng chú không có thì giờ mà ngắm mình lâu, chú đang trong một tình thế nguy hiểm: cả thân hình mới tỉnh màu xanh nhạt mềm nhũn và yếu ớt rũ xuống, cánh còn chưa bung, chỉ một phần đuôi bám vào lớp vỏ, và lớp vỏ thì bám vào thân bách thủy tiên. Thật nguy cấp! Thật mong manh làm sao! Chỉ sơ suất một chút thôi, chú sẽ rơi ngay xuống nước, và với lớp vỏ mới chưa thành hình, chú chắc chắn sẽ là miếng mồi ngon cho con cá, con cò nào đó đi ngang... Ai mà ngờ mọi sự lại khó khăn như thế chứ?

Ấu Trùng Chuồn Chuồn mới lột được một nửa giữ cho thân mình bất động, tự nhủ phải bình tĩnh, còn nước còn tát, dù gì mình vẫn còn bám được vào lớp vỏ cũ, mà may mắn là lúc này mình đã bám rất chắc vào bẹ lá, nên nếu không bị loài ăn thịt nào phát hiện hay gió to quá thổi qua thì không có gì đáng sợ. Tuy thế, chú cũng chỉ dám thở thật nhẹ và thật sâu. Dần dần, theo từng nhịp thở đưa không khí chảy qua cơ thể, phần vỏ mới cứng dần, ngả sang màu vàng nhạt pha chút xanh như màu tia nắng chiếu xuyên qua cái lá non. Hai chân trước đã cứng cáp, chú mò mẫm bám từng bước vào bẹ cây, cặp râu phía trên đôi mắt mới trong suốt như thủy tinh cụp lên cụp xuống thám thính tình hình.

A lê hắp! Chú đã kéo được cả thân mình ra khỏi vỏ!

Thần kì làm sao, chiếc bụng thôn thôn bự bự khi trước giờ dài ra, thanh mảnh, với những khớp nối ráp vào nhau như cổ máy, ngả dần sang màu vàng sậm pha chút cam. Lớp vỏ bọc đang dần cứng lại từng chút như được phủ lên miếng giáp vô hình, mới tỉnh và sáng loáng. Lúc này, hai cặp cánh ngắn chùn bắt đầu lớn lên, rung rinh, rung rinh và dài ra hết sức chậm rãi.